

KEMENESALJA

VEGYES TARTALMU FÜGGŐLENEK LAP

Megjelen minden vasárnap reggel.
 Előfizetési ára: Egyszer 6 hónapra, előre 4
 hónapra, negyedévre 3 hónapra.
 Egyes száma ára darabonként 20 fillér.

Feliratok megküldésére:
DEBRECENI KÖZÖSSÉG

Szerkesztő: Dr. J. K. K. K. K. K.
 Megjelenési hely: Debrecen, Kossuth-utca 10. sz. alatt.
 A lapot a szerkesztő részére a közönség részéről
 küldött és mindenféle pénzügyi tevékenység.

A holnapért.

A legnemesebb aggastyán csendesen pihen a kapucinusok sirboltjában. Az események drámai változatosságban rohannak tovább és mi képtelenek vagyunk gyásszal a szívünkben, minden lelki és testi energiánk megfeszítésével harcolni a holnapért nem csak a frontokon, hanem a fronttól távol is.

Azt a törekvést, hogy a meglevő terményerőnek fedezni kell a szükségleteket, mert importra egyáltalán nem számíthatunk, vesse mindenki az elméjébe és ezzel számotvetve, minden zuglódás nélkül fogadja majd azt a kellemetlen missziót teljesítő bizottságot, aki az új termény megosztás szerint tőlünk a magánháztartásokból elvonandó gabonát vagy lisztet juttat rendeltetési helyére.

Viseljük türelemmel ezt a háború előidézte kényszerintézkedést, de követeljük meg mindenkitől, hogy engedelmeskedjék ennek a parancsnak. — Ne törjünk semmi visszaélést, legyenek ellenőrzői annak, hogy a mi területünkön erkölcstelen készlet ellátások rejlődnek. Különösen pedig a családtagok bevallása körüli visszaélésekkel és valótlan adatok közlésével problematikussá ne válják Kürthy élelmézési dik-

tator ezen legenergiásabb és legelőbb érdeket érintő rendelete. Csunya, de szükséges dolog, most bélenézni a mások élestarába, de igenis fel kell tárni a készleteket teljesen, mert a nélkülözésben és takarékoságban egyformának kell lenni ma a gazdagnak és szegénynek. Fel kell jelenteni mindenkit, aki az erkölcstelen készletkezeléssel alaposan gyanúsítható és kiragadni a kapzsi kezekből a felesleget, oda kell halmozni abba a nagy központi élestarba, ahonnan élet-halál harcát vivó nemzetünk közdelméhez küldik a gyomor municióját.

Gyötrelmes ez a rend, belevág a legmindennapi életviszonyokba, igen sok visszasságot idézett fel eddig is már, de a kényszerhelyzet és a nagy cél az enytele gyalázatos blokádjával szemben való egy test lélekkel való védekezés megmagyarázhatóvá, erkölcsössé és elviselhetővé teszi.

Csupán öröködjünk a felett, hogy ne csaljuk meg egymást, hogy a brutális önzés ne törekedjék kijátszani azt a szigort, amely rendőri hatalommal jelenkezik a magán háztartások élestarában és lefogalja azt a terményquantumot, amelyet áldozatul követel, mint annyi mást a háború.

A szülei ház és az iskola.

(Folyt. és vége.)

De még ahol a tehetőség meg is volna, a közömbőség, a műveletlen nemtörődömség, a tanító iránt való bizalmatlanság vágja el az utját ennek az érintkezésnek.

A nehézségek szinte Jeküzdhetetlenül nagyok. És a cél mégis oly fontos, az elérése oly kívánatos, hogy minden áron meg kell birkózni velük. A szülőknek okvetlenül tudnia kell, mit tartunk gyermekéről: és éppenséggel nem elegendő, hogy ítéletünkről csak a merev számokban kifejezhető, sommás és az egyéni differenciálást nem ismerő osztályzat alapján tájékozódjék. Az osztályozás szükséges rossz, ezzel már rég tisztában vagyunk. De nem értékítélet. Mert vannak úgynevezett középosztályzataink, a jó és az elégséges, amelyek a legkülönbözőbb tehetségtű, szorgalmu, hajlandóságu és igyekezetű növendékeket foglalják egy kategóriába. Holott még a jeles sem mindig jeles, és az elégtelen sem mindig elégtelen.

Ha sok fáradság, megfigyelés, kísérlet árán eljutottunk oda, hogy belé tekintettünk a gyermek értelmi, érzelmi és akarati világába; hogy látjuk lelke-

T A R C A.

A lelelc.

Írta: Norgyort Vilma.

Rendszerint elhagyott, kitett gyermeket értünk e fogalom alatt, a nép azonban lelelcnek nevez minden állami gondozásba vett gyermeket s ezekre is kiterjeszti azt az idegenkedést és előítéletet, melyet okatlanul a szerencsétlen apátlan anyátlan gyermekek iránt érez. Ez az idegenkedés nem szivterettség az tapszik, hanem a nép puritán erkölcsai felfogású. Az ó szemében a törvénytelen születés bűn, a szülőök tekiismeretlensége, kik a szülői terhetek az állam nyakába vetik, olyan szegény, melynek bélyegét, ártatlanul bár, minden állami gondozott a homlokán hordja. Elszorul az ember lelke, ha a születés-számkivetettjeinek apró kálváriájára gondol, melynek tövises útját százezer gyöngyláb tapossa, százezer ártatlan gyermekszem

könnnyel öntözi, pedig azok a kicsiny szivek természetesen öröme, a szemek arra születtek, hogy gyönyörködjenek az életben. A gyermekvédelem, mikor az oltalmába vett gyermeket nevelő szülőknek kiadja, az az ideális cél vezet, hogy megszerezze a családtagoknak a családi fészek melegét, a gyöngéd gondoskodást, mely nélkül a gyöngye emberpalánta elpusztulna. A szép eszme megvalósulásának útjában áll egyrészt a gyermekvédelem korlátolt anyagi ereje, másrészt az előítélet. Buszken mondhatjuk, hogy Magyarország azok az államok közé tartozik, melyek legelőbb fordítanak gyermekvédelmi célokra. Több kellene. Gyermekvédelmünk még sok kívánni valót hagy maga után. Egészben óriási összeget jelent, de egyenkint oly csekély, hogy az a gyermeknek csak a legszerényebb ellátást biztosíthatja. Éppen ezért nálunk csak a legszegényebb néposztály vesz magához gondozottat, melynek meg az a csekély tartásdíj is valami. Egy biztos jövedelmi forrás, mely beletartással alig jár. Szegény embernél a gyermek nem teher, ha-

nem dolgozó társ. Már a 6 éves gyermeket is fel tudják használni a gazdaságban, a mezőn, a jóság mellett, vagy a kisebb gyermekek felügyeletét bízzák rá, sokan az iskolai szünetek alatt még napszámba is magukkal viszik nevelőjeiket. Többnyire sokgyerekes család vállalkozik gondozott nevelésére, u. y gondolkodván, hogy ahol öt-hat jóllakik, még egy nem marad éhen. Élelméért a gyermeket megdolgoztatja, neki az államtól kapott tartásdíj tiszta haszon. A dolgoztatás, míg az a gyermek erejét túl nem haladja, nem karhozatható, sőt igen fontos nevelő eszköz, mihielyt azonban a gyermek egészségének, vagy iskoláztatásának rovására meg egyenesen bűn.

Gondozottat csak erkölcsileg kifogástalan családokhoz adnak, mégis több esetben megtörtént, hogy a nevelő szülő lopatott a gyermekkel. Az ilyen visszaéléseket szigorúan megtorolják, de annak romboló hatását a gyermek lelkéből többé kitörölni nem lehet.

Nem kevesebb jelentőségű az előítélet és elfogultság a szegény kis szerencsétlenek

ben e három tényező finom játékát, egyensúlyát vagy valamelyiknek túlsúlyát; ha fölismertük bizonyos irányban mutatkozó tehetségét: akkor elemi kötelességünk, hogy észleletünket közöljük a legközelebről érdekeltekkel, a szülőkkel. Mi értékes utmutatásokat adunk nekik, amelyek döntők lehetnek a gyermek egész életére. Viszont ők becses adalékokkal egészíthetik ki a mi tapasztalásunkat. Rávezetnek a gyermek nyugtalanságának, szórakozottságának, figyelme ar-apályának, hajlama egyszáltságának, rokonszenvének és antipathiáinak talán szervi vagy csak ideges forrásaira. És ahogy bennünket fölvilágosítanak sok olyanról, amit a gyermek fölül mi nem tudhatunk és aminek megtudását a gyermek érdekében hasznosíthatjuk: ők is hozzájárulnak a mi módszerünk nyomán tulajdon vérének pontosabb, részletezőbb, okosabb megfigyeléséhez, kezeléséhez, ha kell, gyógyításához.

Világért sem állítom, hogy hosszú tanítói pályám folyamán ezt a végtelenül fontos, gyakran kellemetlen, gyakran kedves munkát minden egyes esetben elvégeztem. Szerettem volna, de nem volt módomban. Budapesti iskolában tanítottam, olyan intézetben, amelynek egy-egy osztályában nem volt ritkaság a hetven tanuló. A hetven diák

hetvenféle familiából származott. Megesett, hogy egy tanítványomat nyolc évig tanítottam, anélkül, hogy a szüleit csak egyszer is láttam volna. A fővárosi embernek sok a dolga, kimért az ideje, és az a fölfogása, hogy a gyermeke gondját elvetette, ha egy jóhírű iskolába bedugta.

De másfelől büszkén jegyzem föl emlékeim közé, a szülei házzal való érintkezésnek köszönhetően pályám legszébb sikereit. Vad, vésőt, magába zárkózott, rosszlelkűtől tiuból pompás, egészséges, a maga körében magasan felemelkedő embert neveltem, neveltünk együtt a szülék és az iskola. Sokáig elrejtett lehetőség föl pattant, megnyílt és fölvirágozott a kölcsönös megértés áldó melegében. Nagy, szinte végzetesnek fenyegetőző katasztrófák felhői elvonultak. Késésgbeesett anyák az öngyilkosság ösvényének széléről visszahátráltak gyermeküket. Rossz társaságba került, már-már rothadásnak indult fiút megmentettünk társaságától, a szegénytől, az elzüléstől.

Jóban-rosszban mi szorosán összefogtunk és nagyon sok jót műveltünk. És a jótétnek megvolt a gazdag tartalma. Egész sereg ifju nőlt fel így körülöttem, nemzedékek tekintélyes láncolata és mindegyik ma is meghitljenek tanácsadójának, bizalmasának tekint.

És ha körülnézek azok sorában, akiket a legnemesebb és legönzletlenebb érzések, a barátságok kötelekével fűztem magamhoz, kélfajta emberi találok köztük legsűrűbben, rájuk is vagyok legbüszkébb, bennük is bizhatom meg leginkább: a tanítványaimat és a tanítványaim szüleit.

Német kártya.

Német kártyán írhat csupán
A fogoly hős haza,
Kemény muszka rabság ellen
Nem lázonghat szava.

Német kártyán nem izenhet
Különleges dolgot
»Jól vagyok, viseljen rátk
A jó Isten gondot« —

Mégis e német kártyától
Magyar szinté éled,
Boldogítás, vigasztalás
Aggódó szívének.

Ez a rövid német kártya,
Mint valósult álom,
Sugarat hint a lelkekre
A magyar tanyákon.

Német levél, magyar tanyán
— Furcsa is az élet
Székely honvéd németül ír
A szeretőjének.

íránt. A nép jószívű. A szegény ember mindig a legkönyörületesebb. Sajnálja, ápolja, gondozza, szigorúan ügyel, hogy a gyermeknek egy falattal kevesebb, vagy silányabb ne jusson, mint saját gyermekeinek, de ezzel aztán be is fejezi a kötelességeit. A nehéz munkát végző, műveletlen nevelő szülő nem igen ér rá neveljenek lelki kialakulásával törődni. A jót alig hiszi el a szegény gyermekről, vagy bizalmatlanul fogadja, ellenben azon sem ütődik meg, ha nevelőjéről valami főbenjáró csiny sül ki. Ezt a bizalmatlanságot s azt, hogy a szegény »lelenc« nem tartja gyermekeivel erkölcsileg egyenlő értékűnek, a műveletlen, érzelmeit, gondolatait palástolni nem tudó egyszerű nevelő szülő érezteti is a nevelőjével. A gondozottnak csak a teste vesz részt a családi élet melegében, lelkében mindig idegen, mindig csak a »lelenc« marad minden átkával e szónak. A szegény gyermek érzi, hogy őt másnak, rosszabbnak tartják, mint szerencsésebb kortársait, kiknek apjuk, anyjuk van, érzi hogy bűnhődik valamért, ami neki nem bűne. Kis szívébe keserűség, magyag lopózik és mondhatatlan vágy az olyan szeretet után, miben társai részesülnek A szeretet után sóvárgó, lelkében magára hagyatott gyermek zárkózott, kókonk lesz nevelő szüleiével szemben, elkeseredése, lelki forrongása nem ritkán erkölcsi tévedésekre ragadja. A legtöbb nevelőszülőnek kevés az intelligenciája arra, hogy ezt a lelki forrongást meg tudja érteni és

meltányolni, még kevésbé arra, hogy az erkölcsi kirovásokat idejében kiirtsa a neveltje lelkéből. A meg nem értettség a kutforrása a legtöbb esetben a fiatalok bűnözésének.

A gondozott gyermek iránti előítélet alól meg a legintelligensebb szülő sem tudja magát teljesen emancipálni. Ez magyarázza meg, hogy a jobb családok nem fogadják el nevelőbe gyermekeket. Egy részük saját gyermekeiket feltűnő »lelenc« káros befolyásától, másrésztük fel az esetleges kellemetlenségtől és bosszuságtól. A »lelenc« előtt el van zárva ekként a tisztultabb erkölcsi világba juthatás lehetősége, marad a műveletlen környezetben, hol esetleg vele született rossz hajlama szabadon tenyészhet. Mig egyrésztől a meg nem értettség a gondozott erkölcsi elzülésének lehet oka, másrészt a leghatalmasabb energiákat válthatja ki a lélekből. A hatás a gyermek egyéniségétől függ. Mig a gyermekkorban a szeretet hiánya az egyiket az ösvénybe taszítja, a másikat felemeli. Ha ő maga nem talál is szeretetet, de látja a családtagok egymás iránti ragaszkodását, gyöngédségét, ami még jobban növeli lelkében a családi szeretet vágyát. A gyermekkorban lelkébe felszivódott vágy serkenteni fogja, hogy minden eszközt megszerezze: arra, hogy felnővén, mihamarabb családot alapítson. A családalapítás vágya pedig, mint valami talizmán, megóvjja a léha szerelmek hajszozásától, munkakedvét, energiáját célja elérésében fokozza. A gyermekvédelem azon célja,

hogy a gyermek családi szeretetben részesüljön, csak a jövőben valósul meg.

A legideálisabb kívánság azonban: minden gyermeknek megszerzi a gyöngédséget, a gyermekkor édes, derűs, gondtalan bekéjét, mindaddig nem valósul meg, mig intelligensebb közönségünk is meg nem nyitja szívét, le nem veti előítéletet a törvénytelen szülőket, vagy bűnös szülők ártatlan magzatai iránt.

Gyermekvédelmünk csak akkor lesz teljes, ha a társadalom nem elégszik meg azzal, hogy a gyermek pusztá életét megmenti, ha majd nem csak azok vállalkoznak gondoztatni, kik abból jövedelmi forrást csinálnak, hanem a jobb körök is megnyitják szívüket, ajtóikat a szerencsétlen gyermekét előtt, hogy adjanak saját tűzhelyük melegéből azoknak is, kiket ártatlanul kizárt abból a sors.

Ma a gyermekvédelem az ország egyik legfontosabb kérdése. Most, mikor nemzeti létünk oly súlyos próbára van vetve, mikor fennmaradásunk az alkotó atómok szoros összefogásától függ csak, meg kell becslőnünk a nemzet legparányibb porszemét is, mert az is ember és magyar. Talán e rettenő idő megtanít bennünket arra, hogy a gyermekvédelemre nem elegendő a ridegen odavetett milliók tőke, hanem szeretet kell, sok, sok szeretet, mely nem tud különbséget tenni gyermek és gyermek közt, egyformán köliere öleli, ápolja, neveli, féltve érzi, mert a gyermek a nemzet legdrágább kincsé, raménye, a gyermek a jövő Magyarország.

A barna lány nem is érti
Mi van bele írva,
Mégia — mégis csokolgatja
Minden sorát sírva.

HALMI BÓDOQ.

Felhívás!

A Vöröskereszt Egyesület czellődmölki fiókjának elnöksége tisztelettel felkéri a nagyközönséget, hogy a helybeli Vöröskereszt Kórházban ápoltsébesült és beteg katonáink részére rendezendő „karácsonyi ünnepély” céljaira, akár pénzbeli, akár természetbeli adományát f. évi december hó. 18-ig **Takács Mártonné úrnőnél**, mint **egyesületünk elnöknőjénél** beadni szíveskedjék. Adakozzunk a nemes célra s tegyük kellemsé sokat szenvedett katonáinknak a szeretet ünnepét!

Külön gyűjtést az egyesület ezen célra nem rendez.

*A Vöröskereszt Egyesület
czellődmölki fiókjának
elnöksége.*

H I R E K.

Bukarest román főváros elfoglalásának örmére csütörtökön a déli harangszó után, mint másutt, úgy Czellődmölkön is negyed-órán szoltak a harangok.

Gyászintenzitizelőt. A czellődmölki izr. congr. hitközég f. hó 4-én tartotta meg templomában megdicsőült királyunk I. Ferenc József emlékére az ünnepélyes gyászintenzitizelőtet. Ez alkalommal az imaházat a diszes előkelő közönség zsulolásig megtöltötte, melynek soraiban megjelentek a járásbírószág és szolgabírószágon kívül az összes hivatalok testületek és intézetek képviselői. Dr. Horovitz József szombathelyi főrabbi magas szárnyalásu hazafias beszédével könnyéig megindító beszédet tartott, míg az énekrészekkel — Finkelstein Antal kántorunk betegsége miatt — a szombathelyi főkántor kellett mély hatást.

A herceghalomi sebesültek között van Berzsenyi-Jánosits Miklós Ferenc József — intézeti növendék is, aki Berzsenyi Dezső czellődmölki ügyvéd nagyreményekre jogosító unokája.

Lemondott községi orvos. Deutsch Samu dr. czellődmölki közs. orvos, egészségi okokból állásáról lemondott. A vármegye állandó választmánya elfogadta a lemondást és megállapította az illetményeket.

Újabb rekiválás. Az országos Közélemezési hivatal újabb, **szigoru** rekiválást rendelt el, mely ezuttal kiterjed a magánháztartásokra is. Rekiválás alá kerül a többek között a liszt, zsír, hüvelyesek is. Járásunk területén holnap kezdődik a rekiválás katonai asszisztálással. Dukai Takács Márton főszolgabíró a rekiválás körüli eljárás megbeszélése céljából a tegnapi napra a közgazgatási rekiváló biztosokat a czellődmölki község házára rendelte be. Czellődmölkön a rekiválást Barabás Ernő rk. főtanító eszközözi.

Ünnepelt plébános. A nyári szüniidőre esik Ban János czellődmölki plébános nevénapja, így az iskolai ünneplés elől **akkor** kiterhet. Az élelmesség, de legfőképpen a hála, tisztelet és ragaszkodás a születésnapját ünnepelte meg tegnap. A fuiskolai ünnepeltetés után a leányiskolában és ovodában ünnepelték énekekkel, versekkel és apró szindarabbal a nepszerű gyermekbarátot.

Hymen. Bárany Gyula czellődmölki máv. mozdonyvezető ma egy hete tartotta eljegyzését Mattern Mariska kisasszonnyal.

A hadiárvak gyamoltását célzó megyei bizottságha a vármegye e hó 5-én tartott közgyűlésen a czellődmölki járás területére dr. Pletuits Ferenc ügyvédet választották meg.

Előszedik az ezüst penzt. Mindnyájan tudtuk, hogy a forgalomból hiányzó ezüst pénz valahol a ladafióban pihen. Jó öreg királyunk halálának kellett elkövetkeznie, hogy a pihenő ezüstgarmadák megmozdítsa. Hogyan, hogyan se, hirté futott, hogy nem érvényes már az a pénz, melyet a megboldogult király arcképe ékesít. Ez a vészhr lett a varazskücs, mely megnyitotta a Wertheimnél is jobban zart falusi pénzszekrényeket. A koronák, a két és öt koronások előkerülnek. Egyik helybeli pénztinteztetben a múlt hetekben több ezer darab egykoronást fizettek be. De így van ez más városokban is s megérjük hogy mire az új király képével díszített pénzek forgalomba kerültek, addigra az elrejtett ezüstök is előkerülnek.

Halálozás. Hosszu- és kinos szenvedés után hunyta le örökre szeméit Szeiler Antal helybeli magán-hivatalnok áldott leltü felesége. A hétfőn megtörtént temetésén gyászoló férjén, gyermekein és rokonságán kívül a család számos tisztelője is megjelent s adott kifejezést részvételének.

A jövő évi esküdtek között még a következők vannak: Katona Fülöp Czellődmölki, Károlyi Endre Ostiffasszonyfa, Keglovics József Nagyökcsk, Ködös Lajos, Mesterházy Lajos Nagysimonyi, Németh János Vönöck, Krenn József, Nemeth Lajos, Tóth Lajos János háza.

A herceghalomi katasztrófa czellődmölki áldozata. Ismeretes olvasóink előtt hogy mily rémes katasztrófa történt a Bpest közelében levő herceghalomi vasuti állomáson. Mint értesülünk, a hatottak között van Szarka János 83-as katona is, Szarka József helybeli közbecsülésben álló nőiszabó-iparos polgártársunk ifjabbik lakatos-iparos fia. A mélyen sujtott család iránt általános a részvét.

Mennyi pénzt küldenek haza a katonák? Szeptember hónap folyamán a hadrakelt seregtől a következő pénzüsszegeket küldték haza: tábori postautalványon 30,040.166 K-t, postatakarékpénztárral 13,234.222 K-t, pénzes-levélben 25,534.663 K-t. A hadrakelt seregek utalványon 2,764.579 K-t, pénzes levélben 38,642.635 K-t.

Ölcsőbb a marha. Az Országos Közélemezési Hivatal elnöke: Kürthy Lajos báró így nyilatkozott: „... Az tény, hogy az élő marha ára leszállott, így tehát indokolt volna a húsarak leszállítása is. Az élelmezési hivatal foglalkozik is vele, azonban ez igen komplikált ügy... De azért a marbahús kilója most is 8 korona.

Halálozás. Mizeri Sándor, a helybeli apátági plébániatemplom sekrestyése, hosszúsas szenvedés után a múlt szerdán este elhunyt. A pénteken délután végbement temetésén vallás- és osztálykülömbőség nélkül szép számmal jelentek meg a résztvevők s kísérték nyugróhelyére a megboldogultat, mintegy igazolásul annak, hogy az elhunytat tisztelték, szerették életében. Halálát két nővérén s két fivéréen kívül kiterjedt rokonság gyászolja.

Tanítóválasztás. Vináron a megdicsőített közs. isk. tanítói állásra az ottani iskolások Horváth János vindornyalaki róm. kath. tanítót választotta meg.

Katonák karácsonyára adakoztak: Honig Samuelné 20 kor., Egy vadász-társaság 11 kor., Gretos Károlyné 2 kor., Róth Pál 50 kor., Günsberger Ignác (Ság) 20 kor., Klein Vilmos 20 kor., dr. Bisiczky András 20 kor., Weisz Ármin (Csöngö) 40 kor., Schmidt Kuni 4 kor., Kemenessaljai Köz. Hittelbank 25 K. Wallner Sándor 25 K. Takácsné 20 K, Steiner L. 20. korona.

Főlemlék a hadisegélyt. Az illetékes körök — mint értesülünk — behatóan foglalkoznak a jelenlegi **hadisegélyek felemelésének kérdésével**; sőt úgy hirdk, hogy a hadisegélyek újbóli megállapítása már rövid idő alatt megtörténik. Az illetékes köröknek ezt a méltán népszerű tervét nagy aprátussal támogatja az **Esti Újság**, amelynek új korszakával éppen lapunk mai számában foglalkozunk. Az **Esti Újság** egy cikksorozatban tárja fel adatait arra nézve, hogy a hadisegélyzés mai mérve és rendszere milyen vonatkozásokban nem elégti ki a tényleges szükségletet és rámutat arra, hogy a hadisegélyek megszabásánál figyelembe kell venni a megélhetési eszközök megszerzésének minden terén három év alatt előállított **örvidi drágulást**. Az **Esti Újság** szerkesztősége kéri a közönséget, **hogy a hadisegélyzés terén szerzett eddigi tapasztalatairól számoljon be neki**, javasolataival, panaszait, tanácsait írja meg, hogy ezzel az illetékes körök figyelme olyan szempontokra is ráterelődjék és olyan érelemekre is felhívassék amelyekre a hadisegélyzés első megállapításánál gondolni sem lehetett. **A hadisegélyzés ügyében irt leveleket az Esti Újság szerkesztőségének címére kell küldeni. Budapest, V. Kálmán-utca 15. szám.**

Borosné kérelme. Néhai Boros János cimbalnos özvegye szerkesztőségünk útján kéri a jószívű közönséget, hogy mivel betegkedése miatt dolgozni nem tud s mivel gyermekeit iskolába járattni labbeli hiján nem tudja, a tél közeledtével a legnagyobb nyomornak néz eléje: szájja meg öket s juttasson neki s gyermekeinek viseltes ruhát, cipőt, élelmet, fűtőanyagot s azt kegyeskedjék Árpád-u. 24. sz. a. lakására küldeni.

Nincs többé tisztánfogó. A hadügy-miniszter, mint egyik leprársunk írja, a honvédelmi miniszterrel egytértőleg elrendelte, hogy az összes tisztiszolgák vonuljanak be csapattesteikhez. Ezentul tehát se a fronton; se a belső országrészekben nem tarthatnak a tiszték katonaszolgát, hanem e helyett havi pótlékot kapnak. Csapán magasabb rangú tisztéknek van joguk lovászt tartani.

Adomány a kórházi betegeknek. Mult szombaton közölték, hogy új. Nagy Sándor özvegyasszony nagybirtokos egy felmentő adományozott a helyi Vöröskereszt kórháznak, ebből a Kemenesaljai Közkórház betegeknek 70 kilo jutott. A szives adomány-ért köszönetet mondanak a kórházi betegek.

Országos vásár volt esütőtörökön Czeldömölkön. Elég jó felhajtás volt az állatokban; mégis, kevés léven az förfi nemez az eső és sar miatt, nagyon gyenge vásár volt.

Adományok a sebesült katonák részére. A czeldömölki Vöröskereszt-kórház vasúti átdító-állomás részére az utóbbi héten a következő adományok érkeztek: **Utasanyag György** (lata) naponta 2 liter tej, **Kiáti Gyula** naponta 10 üveg szodaviz, **Tóka József** (Völgczek) 3 l. tej, **Wallenstein Károlyné** úrnő volt szives az átdító részére az anyósotest végezteni. **Günsberger Ignác** (Ság) a rem-vételnel literenként 2 koronát volt szives engedni.

Tatárka, bukköny és muharmag sár alá vétela. A hivatalos lapközi a kormányrendeletet, mellyel a tatárka, polanka, takarmány, borsó (fői borsó, vadborsó stb.) mind néle bukköny és muharmagkésztel zár alá vételt rendel el.

Megsúlyosítják az utazást. Az utazás járulár eisejével szigorú megszorítás alá esik. — Utazni az ország bármely részére csak katonai igazolványokkal lehet. Mielőtt az ilyen igazolványokat kiállítanak, szigorúan megvizsgálják, hogy mulhatatlannal szükséges-e az utazás. Szóval a séjutazások megszűnnek. Értesülésünk szerint jövő évre a vasút evi bérletjegyeket se bocsát ki. Az utazás megszorításának alítólág az az oka, hogy minden tiszonyt és vasúti kocsit a katonai- és élelmiszer-szállításokhoz szándékoznak folhasználni.

A karórágás oka. Zell szerint az a fő oka, hogy a karórágást a lovak unalmukban sajátítják el, téves, mert oly állatok még két evékig nem használnak munkára, pl. a berlini állatkert egyptasai, nem lesznek karórágók. Zell szerint a szalastakarmány hiányában van befolyása a karórágás keletkezésénél. A lo ugyanis főevő és ha nem kap elegendő szalastakarmányt, hanem inkább abakon tartják, gyomrát az alom evésével, vagy levegő nyelésével tölti meg. Országban már régen ismeretes szalastakarmány hiánya és a karórágás közötti összefüggés és az ország lovasság részére kiadott utasításban is olvasható, hogy a pusztáról vagy údunról kerülő lovaknak eleinte több szénát kell adni, mint zabot, mert különben csak karórágók lesznek, nem bírják ki a hosszú etetési szüneteket, miután a folytonos egléshez szoktak.

Módosítják az ipartörvényt. A miniszterium egy rendelettel a közbe az ipartörvénynek a háború következtében szükségessé vált módosításáról es kiegészítéséről. A rendelet tulajdonképen az iparnak önálló gyakorlására jogosító iparigazolvány ényerésének megkönnyítéséről intézkedik. Főképen azokra vonatkozik, akiknek munkabírása a háboruban teljesített katonai szolgálatban sörülés, vagy betegség következtében annyira csökkent, hogy korábbi foglalkozásukat, megélhetésük vagy egészségük veszélyeztetésénélküli nem folytathatják. Könyitést tartalmaz a rendelet azokra vonatkozólag is, akik a háború ideje alatt legalább három hónapig at katonai szolgálatot teljesítettek, de csak azon iparagra, amelyben katonai szolgálatra bevonulásuk előtt szakképzésben részesültek. Ezen szakbavágo munkával eltöltött időnek számítja a rendelet a tanonci és segédi minőségben töltött időt kivül, valamely katonai mülhelyben ugyanezen szakbavágo munkával eltöltött időnek egy evet meghaladó részét is. E rendelet felhatalmazza egyttal a kereskedelmi minisztert, hogy a katonai szolgálat következtében munkaképességükben csökkentett egyének javára a házalási engedély megszerzése és házalás gyakorlása tekintetében jelenleg érvényben álló szabályokkal szemben rendeletileg könnyítéseket állapítson meg.

1 darab.
vaskályha
olcsón eladó.
Cím a kiadóhivatalban.

Kiadó: Dinkgreve Nándor.

Eladó
boroshordók:
1 drb. 760 literes
1 drb. 504
1 drb. 380 „
1 drb. 364
hordók jókarban vannak, olcsón megszerezhetők.
Cím a kiadóhivatalban.

Községi pásztor
kerestetik.

Czeldömölk nagyközség 1917. évi január hó 1.-vel
községi pásztor keres.

Aki ezt az állást elnyerni óhajtja, forduljon közvetlenül a községbiróhoz, aki a javadalmazásra nézve is bővebb felvilágosítást ad.

Keresek megvételre
egy
pianinót.
Cím a kiadóhivatalban.

Köszönetnyilvánítás.
Mindazon jóakaróinknak,
kik felejtethetlen jó bátyánk:
Mizeri Sándor
elhunyta felett érzett mérhetetlen fájdalomkat szives részvétükkel bármí módon enyhíteni kegyesek voltak, fogadják leghálásabb köszönetünket.
Mizeri-tenyverek.

Kemenesaljai Közg. Hitelbank
Czeldömölkön

jegyzéseket elfogad az V-ik hadikölcsönre.

A legelőnyösebb feltételek.

Hivatalos aláírási hely.

Jegyzési határidő 1916. december 22.

Bővebb felvilágosítással szivesen szolgál az intézet.